

ÓSEMkowe Więści

NUMER: 2 2019/2020

Olga Tokarczuk

Nie da się zaprzeczyć, że pod kątem wydawniczym prym wiedzie literatura anglojęzyczna. Nawet poza głównym nurtem, w obszarach literackich ambicji dominacja ta jest niezagrożona. Dzieła tłumaczone są wydawane regularnie i zauważane przez krytykę, ale i tak przebicie się przez tę granicę wymaga wiele talentu i szczęścia. Współczesnym polskim autorom udaje się to rzadko, a Olga Tokarczuk jest jedną z tych, którym ta sztuka się powiodła.

OLGA TOKARCZUK

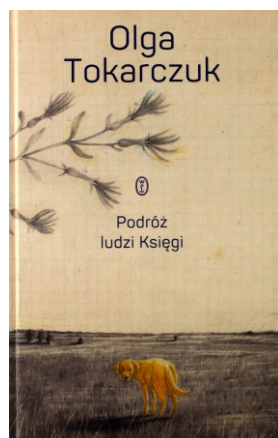
Polska pisarka, eseistka, poetka i autorka scenariuszy. Niekwestionowane odkrycie w polskiej literaturze ostatnich lat, pisarka ceniona i przez krytyków, i przez publiczność. Fenomen popularności i dobrego smaku, wiedzy i sprawności pisarskiej, filozoficznej głębi i sztuki opowiadania. Wielbicielka Junga, znawczyni filozofii i wiedzy tajemnej, studiowała psychologię na Uniwersytecie Warszawskim.

CO WARTO WIEDZIEĆ O ŻYCIU NOBLISTKI

Olga Tokarczuk urodziła się w 1962 r. w Sulechowie, gdzie spędziła wczesne lata dzieciństwa. Później wraz z rodziną przeprowadziła się do Kietrza i tam uczęszczała do LO im. C.K. Norwida. Ukończyła studia psychologiczne na Uniwersytecie Warszawskim. Podczas studiów Tokarczuk pracowała jako wolontariuszka, opiekując się osobami chorymi psychicznie. Później podjęła pracę w Poradni Zdrowia Psychicznego w Wałbrzychu. Przerwała ją w 1989 roku, poświęcając się pracy twórczej. Wówczas też przeniosła się do Nowej Rudy. Krajobraz Sudetów stał się inspiracją dla niektórych jej powieści („Dom dzienny, dom nocny”). Obecnie ma syna oraz mieszka we Wrocławiu ale posiada również dom w Krajanowie.

DEBIUT

Zadebiutowała w 1979 na łamach pisma „Na przełaj”, gdzie pod pseudonimem Natasza Borodin opublikowała pierwsze opowiadania. Jako powieściopisarka zadebiutowała w 1993 wydaną wówczas „Podróżą ludzi Księgi”. Książka uzyskała nagrodę Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek. Została opublikowana m.in. w „Mandragorze” i „Życiu Literackim”. Przełom w jej karierze i duży sukces przyniosła jej trzecia powieść „Prawiek i inne czasy”, wydana 1996 roku. Olga Tokarczuk została uhonorowana literacką nagrodą nobla „za wyobraźnię narracyjną, która z encyklopedyczną pasją reprezentuje przekraczanie granic jako formę życia”. Jest jedną z najbardziej docenianych i najczęściej wyróżnianych polskich pisarek.

KOLEJNA POLSKA NOBLISTKA

Nagroda Nobla to wyróżnienie przyznawane za wybitne osiągnięcia naukowe, literackie lub zasługi dla społeczeństw i ludzkości. Alfred Nobel fortunę zarobioną na wynalezionym przez siebie dynamicie postanowił przekazać na nagrody w dziedzinach wymienionych powyżej. Pierwszy raz przyznano ją w 1901 roku. Od 1968 r. Bank Szwecji przyznaje też Nagrodę Nobla im. Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii.

Olga Tokarczuk została uhonorowana Nagrodą Nobla w dziedzinie literatury. Akademia Szwedzka wyróżniła polską pisarkę „za wyobraźnię narracyjną, która z encyklopedyczną pasją pokazuje przekraczanie granic jako formę życia”. Wyróżnienie otrzymała za rok 2018. Po tej informacji gwałtownie wzrosła liczba sprzedaży jej książek, ponieważ 10 godzin po otrzymaniu nagrody zostało zakupionych ponad 15 tys. książek noblistki. W Rzeszowie księgarnie musiały zamawiać nowe egzemplarze, ponieważ dzieła pisarki sprzedawały się tam jak świeże bułeczki.

„Radość i wzruszenie odebrały mi mowę. Ogromnie dziękuję za wszystkie gratulacje!” - mówiła chwilę po otrzymaniu prestiżowej nagrody pani Olga.

POZOSTALI POLSCY LAUREACI NAGRODY NOBLA W DZIEDZINIE LITERATURY:

Henryk Sienkiewicz (1846-1916) - polski nowelista, powieściopisarz i publicysta, napisał m.in. Trylogię („Ogniem i mieczem”, „Potop”, „Pan Wołodyjowski”), „Krzyżacy”, „Quo vadis” oraz „W pustyni i w puszczy”. **Nagrodę Nobla** otrzymał w 1905 r. za całokształt twórczości, w tym za „wybitne osiągnięcia w dziedzinie eposu” i „rzadko spotykany geniusz, który wcielił w siebie ducha narodu”.

Władysław Stanisław Reymont (1867-1925) - polski pisarz, prozaik i nowelista, jeden z głównych przedstawicieli realizmu z elementami naturalizmu w prozie Młodej Polski. Autor utworów takich jak: „Chłopi”, „Ziemia obiecana”, „Komediantka”. **Nagrodę Nobla** otrzymał w 1924 r. za „wybitny epos narodowy - powieść **Chłopi**”.

Czesław Miłosz (1911-2004) - polski poeta, prozaik, eseista, historyk literatury, tłumacz, dyplomata. Napisał m.in. „Trzy zimy”, „Ocalenie”, „Gdzie słońce wschodzi i kędy zapada”, „Hymn o perle”. Poza tym był tłumaczem Biblii (Księga Psalmów, Księga Hioba). **Nagrodę Nobla** otrzymał w 1980 r. za całokształt twórczości, w tym za „bezkompromisową wnikliwość w ujawnianiu zagrożenia człowieka w świecie pełnym gwałtownych konfliktów”.

Wisława Szymborska (1923 - 2012) - polska poetka, eseistka, krytyczka, tłumaczka, felietonistka. Jest autorką m.in. „Pytania zadawane sobie”, „Wołanie do Yeti”, „Sól”, „Sto pociech”. **Nagrodę Nobla** otrzymała w 1996 r. za „poezję, która z ironiczną precyzją pozwala historycznemu i biologicznemu kontekstowi ukazać się we fragmentach ludzkiej rzeczywistości”.

INNE NAGRODY

Z sześciu nominacji do Nagrody Literackiej Nike zdobyła aż dwie statuetki (za powieści „Bieguni” i „Księgi Jakubowe”) oraz pięć wyróżnień od czytelników, czyli tzw. Nike czytelników. Oprócz tego ma na swoim koncie Paszport Polityki (1996), Nagrodę Fundacji im. Kościelskich (1997) oraz Nagrodę Literacką im. Władysława Reymonta (1999). Międzynarodową Nagrodę Literacką Samorządu Sztokholmu za „Księgi Jakubowe” otrzymała w 2017 roku, a rok później, „za działalność społeczną w dziedzinie kultury na Dolnym Śląsku”, dostała Nagrodę Polcul Foundation. 28 stycznia 2010 roku z rąk Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego otrzymała Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

INSPIRACJE

Olga Tokarczuk inspirowała się mapami i dalszą perspektywą, co sprawia, że jej mikrokosmos staje się lustrem dla makrokosmosu. Artystka w wielu wywiadach podkreśla, że inspirowała się psychoanalizą, książkami Junga i Freuda, niezwykle ceni opowiadania Czechowa i Gogola oraz bardzo często sięga po mity. Na jej twórczość na pewno wpływ miały studia psychologiczne, które ukończyła na Uniwersytecie Warszawskim.

W SWOICH POWIEŚCIACH I OPOWIADANIACH...

wykazuje się przede wszystkim wrażliwością na drugiego człowieka, na świat zewnętrzny. Chętnie sięga po mity, nie stroni od metafizyki, ceni formułę przypowieści. Przeciwników drażni feminizmem, który uznaje za cechę wrodzoną, a nie wystudiowaną ideologię. Tokarczuk mocno opowiada się po stronie zwierząt, o czym najwyraźniej przekonali się Polacy w filmie „Pokot” Agnieszki Holland, do którego napisała scenariusz na podstawie autorskiej powieści. Nie stroni od trudnych pytań. Podjęła temat klonowania, rozwoju technologicznego i jego konsekwencji. Interesuje się religią, którą często bierze na warsztat jako jeden z podstawowych tematów swoich dzieł.

TŁUMACZENIA

Według Instytutu Książki do października 2019 r. ukazały się 193 tłumaczenia książek Olgi Tokarczuk. Następných 12 pojawi się pod koniec 2019 r. i w 2020 r., m.in. w Bułgarii, Egipcie, Izraelu, Korei Południowej, Serbii i na Ukrainie. 90 tłumaczy przełożyło książki na 37 języków, w tym na najczęściej używane na świecie, m.in.: angielski, arabski, chiński, hindi, hiszpański, japoński, niemiecki, portugalski i rosyjski.

ZŁOTE MYŚLI OLGI TOKARCZUK

"Tu i teraz jesteśmy ślepi i nigdy nie wiemy, co jest naprawdę ważne".

"Skoro można pomyśleć, że może być lepiej, to znaczy, że już jest lepiej".

„Patrząc zawsze przed siebie, myśląc o tym, jak zrobić jeszcze więcej, osiągniesz stan umysłu, w którym nie ma rzeczy niemożliwych”.

„Najważniejszym ludzkim zadaniem jest ratowanie czegoś, co się rozpada, a nie tworzenie rzeczy nowych”.

„Bóg stworzył człowieka z oczami z przodu, a nie z tyłu głowy, co znaczy, że człowiek ma się zajmować tym co będzie, a nie tym co było”.

„Najlepiej rozmawia się samemu ze sobą. Przynajmniej nie dochodzi do nieporozumień”.

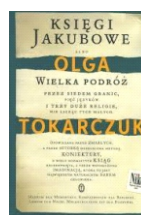
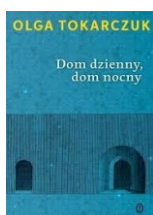
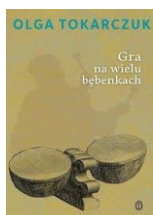
„Jakie to bolesne być kochanym za nic, czyli za to, że się jest. Jaki niepokój niesie taka miłość”.

„Kiedy kobieta zmienia kolor włosów, to znak, że zaczyna się dla niej nowa epoka...”.

„Jak wygląda świat, kiedy życie staje się tęsknotą? Wygląda papierowo, kruszy się w palcach, rozpada...”.

„Są duże i małe wojny. Te duże zmieniają świat, te małe człowieka”.

„Wszystko przemienie. Mądry człowiek wie o tym od samego początku i niczego nie żałuje”.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY ÓSEMKOWYCH WIEŚCI:

Dziennikarze:

- Aleksandra Grzesiuk
- Michał Oszust
- Rafał Broniecki
- Kamil Siatka
- Weronika Ulińska

Opiekunowie:

- p. Agata Wojtasiuk
- p. Paweł Kudyba

Szkoła Podstawowa nr 8
im. Bolesława Zygmunta Wirskiego
w Chełmie

